

دزدان دریایی

Pirates

www.ketab.ir

غلامحسین بیابانی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی

سرشناسه : بیابانی، غلامحسین، ۱۳۴۴ -
 عنوان و نام پدیدآور : دزدان دریایی = Pirates/غلامحسین بیابانی.
 مشخصات نشر : تهران: روناس، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۲۲۴ ص: مصور.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۵۸۷-۹۳-۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 یادداشت: کتابنامه : ص. ۲۰۵-۲۱۵.
 موضوع : دزدان دریایی
 رده بندی کنگره : Go3D/پ۹۵۴ ۱۳۹۳
 رده بندی دیویی : ۹۱۰/۴۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۵۸۴۷۹۹

دزدان دریایی Pirates

نویسنده: غلامحسین بیابانی
 ویرایش علمی: رابع مهدی
 ناشر: روناس

طراح گرافیک: محرابی (روناس)
 شابک: ۷۸-۹۶۴-۷۵۸۷-۹۳-۸
 شماره مجوز سازمانی: ۱۷۲/۹۱۲۰۵۷۲
 چاپ و صحافی: نگار گستر
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 چاپ اول: ۱۳۹۵

غیر قابل فروش

کلیه حقوق این اثر به پلیس بین الملل ناجا تعلق دارد.
 نشانی: تهران- میدان ونک- خیابان عطار نیشابوری
 ستاد فرماندهی نیروی انتظامی - پلیس بین الملل

۱۹.....	فصل اول: کلیات
۲۱.....	مقدمه:
۲۴.....	تعریف و طبقه بندی دزدان دریایی
۲۷.....	تاریخچه دزدی دریایی
۳۱.....	خاستگاه باستانی دزدان دریایی
۳۳.....	۱- دزدی دریایی در قرون وسطی تا قرن نوزده
۳۵.....	۲- دزدان دریایی سواحل هند
۳۶.....	۳- دزدان دریایی آسیای شرقی
۳۶.....	۴- دزدان دریایی شمال افریقا
۳۷.....	۴- دزدان دریایی کارائیب
۳۸.....	دزدان دریایی معروف
۳۹.....	هدف دزدان دریایی
۴۰.....	طبقه بندی جرائم دریایی
۴۱.....	۱- ارتشاء
۴۲.....	۲- سرقت دریایی
۴۲.....	۳- راهزنی دریایی
۴۵.....	انواع راهزنی دریایی
۴۶.....	تروریسم دریایی
۴۸.....	الف: تهدیدهای تروریسم دریایی
۴۹.....	ب: آسیب پذیری های تروریسم دریایی
۵۰.....	شباهت و تفاوت های راهزنی دریایی و تروریسم دریایی
۵۲.....	شباهت گروگان گیری و دزدی دریایی

۵۷.....	فصل دوم: سوماتالی و دزدان دریایی
۵۹.....	مقدمه
۶۶.....	تاریخ معاصر سوماتالی

وضعیت کشور سومالی	۷۳
۱. مذهب مردم سومالی	۷۳
۲. اقتصاد کشور سومالی	۷۳
اهمیت راهبردی کشور سومالی	۷۴
خلیج عدن	۷۵
علل وقوع حوادث دزدی دریایی	۷۶
آمار حملات دزدان دریایی	۷۸
ماهیت و تجهیزات دزدان دریایی	۷۹
رهبران دزدان دریایی	۸۱
الف) محمود موسی هرسی	۸۱
ب) الشیب (عروف به حزب جوانان)	۸۲
پ) سوکل علی (کمانداران) دزدهای دریایی	۸۴
تبعات عملکرد دزدان دریایی	۸۵
فصل سوم: دزدی دریایی و جرم بین المللی	۹۳
مقدمه	۹۵
جرائم سازمان یافته و دزدی دریایی	۹۶
حلقه های جرائم سازمان یافته	۹۸
جرائم فراملی و انواع آن	۹۹
دزدان دریایی و پولشویی	۱۰۰
جرائم علیه بشریت به عنوان جرائم بین المللی	۱۰۵
جرائم علیه بشریت در منشور لندن و منشور توکیو	۱۰۸
منشور لندن و مسئولیت کیفری بین المللی شخصی	۱۱۰
بیکری قضایی و محاکمه و مجازات دزدان دریایی	۱۱۲
کاستی های کنوانسیون های ۱۹۵۸ ژنو و ۱۹۸۲ حقوق دریاها	۱۱۳
اجرای تعقیب حقوقی دزدی دریایی	۱۱۴
صلاحیت محاکمه دزدان دریایی	۱۱۴

الف: صلاحیت نظارت	۱۱۷
ب: صلاحیت اعمال کیفر	۱۱۹
بررسی موردی (تشکیل یک پرونده حقوقی)	۱۲۰
گروه تماس	۱۲۱
دزدی دریایی و نقش اینترنت	۱۲۴
بهبود وضعیت جمع آوری اطلاعات	۱۲۸
تسهیل در امر تبادل اطلاعات	۱۲۸
توانمندسازی تحقیقاتی منطقه‌ای	۱۲۸
تبادل تجربیات در زمینه مبارزه با دزدی دریایی	۱۲۹
فصل چهارم: اقدامات سازمان بین‌المللی و کشورها در مقابله با دزدان دریایی	۱۳۳
مقدمه	۱۳۵
کنوانسیون مقابله با اعمال غیرقانونی علیه ایمنی دریانوردی (۱۹۸۸)	۱۳۸
بررسی جرایم مندرج در کنوانسیون	۱۳۹
تدابیر کنوانسیون‌های ۱۹۵۸ ژنو و ۱۹۸۲ حقوق دریاها جهت مقابله با دزدی دریایی	۱۴۱
کنوانسیون‌های ۱۹۵۸ و ۱۹۸۲، در جهت مقابله با دزدی دریایی و سرقت مسلحانه در دریای	۱۴۲
قطعه‌نامه شماره (۱۸۴۶) شورای امنیت، پیرامون دزدی دریایی و سرقت مسلحانه علیه	
کشتی‌ها	۱۴۶
اقدامات اجرایی شورای امنیت تحت‌فصل هفتم منشور ملل متحد	۱۵۱
کمک مالی سازمان اینترنتیل به کشورهای شرق آفریقا با هدف مبارزه با دزدی دریایی	۱۵۳
اقدامات مرکز بین‌الملل دریایی	۱۵۵
گزارش سالانه دفتر بین‌المللی دریانوردی	۱۵۶
گزارش سالانه دفتر بین‌المللی دریانوردی منتشر شد: توصیه‌های ICC در مقابله با افزایش	
ناامنی‌ها در اقیانوس هند	۱۵۸
عملیات IMB توسط نیروهای بین‌المللی برای مقابله با دزدی دریایی	۱۵۹
ابزار قانونی در مقابله با راهزنی دریایی	۱۶۰
تأثیر ابزارهای فعلی در مبارزه با راهزنی دریایی	۱۶۲

اقدام کشورها و ناتو در مقابله با دزدان دریایی	۱۶۲
۱. اقدامات ایالات متحده برای مبارزه علیه دزدان دریایی	۱۶۳
۲. اقدامات نظامی فرانسوی ها علیه دزدی دریایی	۱۶۶
۳. اقدام دولت آلمان و دزدان دریایی	۱۶۷
۴. اقدامات دولت هلند و دزدان دریایی	۱۷۰
۵. اقدامات ترکیه در جهت مبارزه با دزدان دریایی	۱۷۱
۶. ناو جنگی اسپانیا به سواحل سومالی	۱۷۱
۷. اقدام دولت جمهوری اسلامی ایران در خلیج عدن در مقابله با دزدان دریایی	۱۷۲
۸. تعهد ناتو برای کمک به اقدامات ضد دزدی دریایی	۱۷۶
فصل پنجم: نتیجه	۱۷۹
مقدمه	۱۸۱
جهانی شدن و دزدی دریایی	۱۸۸
دزدی دریایی در قرن بیست و یکم	۱۹۳
(۱) عوامل داخلی	۱۹۷
(۲) عوامل خارجی	۱۹۸
پیشنهادها و راهکارهای پیشگیری از دزدی دریایی	۲۰۱
فهرست منابع	۲۰۵
الف) کتاب	۲۰۷
ب) نشریات	۲۰۸
پ) سایت	۲۱۰
ت) منابع انگلیسی	۲۱۲
واژه نامه انگلیسی به فارسی	۲۱۵

شخصیت‌های داستان‌های مزاج کودکان، مردان خشنی با چشم بندهای سیاه چرمی
 و دستان آهنی قلابدار، دوباره از متن به تاریخ بیرون پریده‌اند و در دهه نخست قرن
 ۲۱، جهان را بار دیگر با ماجراهای جدید در دریای روبه‌رو کرده‌اند. اگر تاریخ را ورق
 زنیم قدمت این گونه جرایم به تسلط بشر بر ریاها بازمی‌گردد. در دوران کهن، مسیرهای
 دریایی عمدتاً برای تجارت مورد استفاده قرار می‌گرفت. بنابراین به مقوله دزدی دریایی
 به مثابه عملی که امنیت دریانوردی و تجارت را برهم می‌زد، برخورد می‌شد (قربان پور،
 ۱۳۸۸: ۲۱۶). دزدی دریایی در کنار تجارت برده به عنوان اولین مبادیه جنایی بین‌المللی
 صلاحیت جهانی بوده است، لیکن شیوه‌های نوینی از این جرم بین‌المللی دریایی در سال‌های
 اخیر توجه جامعه بین‌المللی را به خود معطوف کرده است، که امروزه مسئله اصلی دیگری
 پیدا کرده و با گسترش بی‌سابقه این جرم در آب‌های سوماتالی و خلیج عدن، جامعه بین‌المللی
 از این موضوع احساس خطر نموده و به مقابله و سرکوب دزدان دریایی برخاسته است. این
 عوامل باعث مطرح شدن صلاحیت جهانی برای برخورد با این مسئله شده و موضوع پلیس
 جهانی را هم مطرح می‌کند. با این مفهوم که قوای نظامی و انتظامی همه کشورها حق
 دستگیری و برخورد با این موضوع را داشته باشند و دادگاه‌های کشور توقیف‌کننده کسی
 دزدی دریایی می‌توانند بدون هر گونه محدودیت آن را محاکمه نمایند. همچنین می‌توانند

اقدام مقتضی در مورد کشتی‌ها و اموال مربوطه را اتخاذ نمایند (باقری، ۱۳۸۹). در حقیقت شاید ذهنیت شارحان برجسته تاریخ و مبلغان مدرنیته و روشنگری در قرون اخیر به ویژه بعد از پدیدار شدن دوران رنسانس و انقلاب صنعتی و رشد منزلت و کرامت انسانی ناشی از آن تا قرن اخیر هیچگاه به این سمت متبادر نمی‌شد که در آغاز هزاره سوم میلاد مسیح، معضل راهزنی دریایی نه تنها از صفحه گیتی محو و نابود نشده بلکه به شکلی نوین و البته با بهره‌گیری از عوامل گوناگون اعم از فنی و طبیعی به روند خود ادامه داده و با قدرتی بی‌مانند نسبت به نیاکان خویش برگی نوین بر سرگذشت پریچ و خم بشریت اضافه خواهد کرد. بر سر ترتیب مسئله یعرنج و تا امروز لاینحل باقی مانده است. دزدان دریایی سومالی با توجه به گستره عملیاتی‌شان در محدوده بسیار وسیع، کشورهای گوناگونی از قبیل ایالات متحده آمریکا، چین، پاکستان، اسپانیا، کره جنوبی و همین طور جمهوری اسلامی ایران را تحت تأثیر خود قرار داده است، تا جایی که دولت‌های مزبور گاهی مواقع به جهت کنترل کشتی‌های تجاری خود از ناظران نظامی بهره برده‌اند. لیکن وضعیت موجود که بی‌تردید به تحولات سیاسی داخلی کشور ناصه پس از استقلال، هرج و مرج و متعاقب آن موقعیت خاص دریایی این سرزمین مربوط می‌شود، برای جامعه جهانی قابل قبول نبوده و بالطبع عوامل دست‌اندرکار در این واقعه با گذشت زمان و عدم دریافت پاسخی سرنوشت‌ساز از کشورهای متضرر و در کل جامعه بین‌الملل، منجر به موقعیت جغرافیای سیاسی خود با اعتماد به نفسی فزاینده خواسته‌های نامشروع خود را راتر فرض کرده و در همین جهت با به دست‌آوری قدرت نامحدود، موجبات بی‌ثباتی صحنه دریانوردی را در این برهه زمانی که جهان با یکی از بزرگ‌ترین بحران‌های اقتصادی خود دست‌وپنجه نرم می‌کند، مواجه خواهد ساخت. بنابراین بررسی اجمالی سومالی از جنبه‌های گوناگون جغرافیایی، تاریخی، مذهبی، اقتصادی و روابط خارجی می‌تواند افق‌های نوین تصمیم‌گیری را بر ما روشن سازد، و شناخت عوامل این رویداد را تسهیل کند.

از آنجایی که دزدی دریایی به عنوان جرم سازمان یافته بین‌المللی شناخته شده، نیازمند یک عزم جدی و راه کار مشترک است. قطعنامه‌های سازمان ملل نشان دهنده این موضوع است که پلیس بین‌الملل نقش موثری در دستگیری‌ها، تحقیقات و پیگیری دزدی دریایی

و شبکه‌های جنایی دارد و سازمان بین‌المللی پلیس جنایی (اینترپل) دزدی دریایی را در نشست ۱۸ و ۱۹ ژانویه ۲۰۱۰ به عنوان یک جرم سازمان یافته معرفی نموده است. اگرچه این جرم در دریای مدیترانه می‌دهد، اما بخشی از شبکه جنایی است که طی آن مجرمان سازمان یافته قربانیان را هدف قرار داده و اقدام به گروگانگیری و اخاذی می‌کنند. از آنجایی که پلیس بین‌الملل که یکی از قدیمی‌ترین و در عین حال گسترده‌ترین سازمان‌های بین‌المللی بعد از سازمان ملل به شمار می‌آید، می‌تواند با داشتن ۱۹۰ کشور عضو نقش ارزنده‌ای در تامین و ارتقای همکاری‌های متقابل بین مقامات پلیس جنایی داشته باشد که یکی از فعالیت‌های آن استرداد مجرمان به عنوان یک مقوله تامین امنیت مورد توجه عمده کشورهاست.

دزدی دریایی یکی از معضلاتی است که موجب به خطر افتادن امنیت جهانی می‌شود. لذا این موضوع کشورهای منطقه را به فکر تشکیل نیروی نظامی ویژه و اعزام آنان به آب‌های بین‌المللی برای محافظت از کشتی‌های تجاری باسند و اقداماتی نیز تاکنون صورت گرفته است. در این باره اتحادیه اروپا و چند کشور آسیایی اقداماتی را انجام داده و در برخی موارد نیز با حمله به راهزنان از دستبرد آنان به کشتی‌های تجاری عبوری پیشگیری کرده‌اند. به نظر می‌رسد دزدان دریایی در حال بدل شدن به بونه‌ای از رژیم دریایی خاص هستند و اگر کشورهای مجامع و سازمان‌های بین‌المللی هر چه سریع‌تر نسبت به این پدیده نه چندان نوظهور واکنش منطقی و مناسب نشان ندهند، معابر مهم دریایا به سبب آزاد محموله‌های تجاری و اقتصادی هیچ کشوری امنیت نخواهد داشت. زیرا وقوع یک سرقت دریایی، ممکن است کشورهای مختلفی را درگیر کند. خدمه کشتی‌های تجاری اغلب از امنیت‌های مختلف هستند و کشتی‌ها، ممکن است دارای برچم‌ها و مالکانی از کشورهای مختلف باشند. همچنین ممکن است سارقان و کسانی که آنها تحقیق می‌کنند نیز از کشورهای مختلف باشند. از این رو تبادل اطلاعات بین نیروهای نظامی، پلیس و سازمانهای قضایی از اهمیت بالایی برخوردار است.

بر این اساس این کتاب با توجه به ضروریات و پاسخگویی به نیازهای جامعه به رشته تحریر درآمده و دارای پنج فصل می‌باشد که فصل اول اختصاص دارد به مفهوم کلیات دزدان دریایی؛ در این فصل مهمترین مفاهیم مورد بحث عبارتند از: تعریف و طبقه‌بندی دزدان دریایی، تاریخچه دزدی دریایی، خاستگاه باستانی دزدان دریایی، دزدان دریایی

معروف، هدف دزدان دریایی، طبقه بندی جرائم دریایی، انواع راهزنی دریایی، تروریسم دریایی، شباهت و تفاوت‌های راهزنی دریایی و تروریسم دریایی، شباهت گروگانگیری و دزدی دریایی و... فصل دوم این کتاب به موضوع سومالی و دزدان دریایی اختصاص داده شده که مهم‌ترین موضوعات اختصاصی این فصل عبارتند از: موقعیت جغرافیایی خلیج عدن و سومالی، تاریخ معاصر سومالی، وضعیت کشور سومالی، اهمیت راهبردی کشور سومالی در منطقه، علل وقوع حوادث دزدی دریایی در سواحل سومالی، امار حملات دزدان دریایی در خلیج عدن، ماهیت و تجهیزات دزدان دریایی در خلیج عدن، رهبران دزدان دریایی خلیج عدن، تبعات عملکرد دزدان دریایی خلیج عدن و دزدی دریایی در نقاط دیگر جهان، فصل سوم این مجموعه به دزدی دریایی و جرم بین‌المللی؛ در این فصل مسائل مربوط می‌شود به جرائم سازمان یافته و دزدی دریایی، حلقه‌های جرایم سازمان یافته، جرایم فراملی و انواع آن، دزدان دریایی و بشریت، جرایم علیه بشریت به عنوان جرایم بین‌المللی، جرایم علیه بشریت در منشور لندن، منشور توکیو، پیگیری قضایی و محاکمه و مجازات دزدان دریایی، کاستی‌های کنوانسیون‌های ۱۹۵۸ ژنو و ۱۹۸۲ حقوق دریاها، تعقیب حقوقی دزدی دریایی، صلاحیت محاکمه دزدان دریایی، بررسی نوری (تشکیل یک پرونده حقوقی)، دزدی دریایی و نقش اینترنت در اختصاص یافته است. فصل چهارم کتاب اختصاص دارد به اقدامات سازمانها و کشورها در مقابله با دزدان دریایی که مهم‌ترین این فصل عبارتند از: کنوانسیون مقابله با اعمال غیرقانونی علیه ایمنی دریانوردی (۱۹۷۴)، کنفرانس امنیت کشتی رانی و مقابله با دزدی دریایی با هدف پیش گیری از جرائم دریایی و کاهش عوارض اقتصادی آن در دری، قطعنامه شماره (۱۸۴۶) شورای امنیت، پیرامون دزدی دریایی، سرعت مسلحانه علیه کشتی‌ها، اقدامات اجرایی شورای امنیت تحت فصل هفتم منشور ملل متحد، کمک مالی سازمان اینترنت به کشورهای شرق افریقا با هدف مبارزه با دزدی دریایی، اقدامات مرکز بین‌الملل دریایی، گزارش سالانه دفتر بین‌المللی دریانوردی، عملیات IMB توسط نیروهای بین‌المللی برای مقابله با دزدی دریایی، ابزار قانونی در مقابله با راهزنی دریایی، تأثیر ابزارهای فعلی در مبارزه با راهزنی دریایی، اقدام کشورها و ناتو در مقابله با دزدان دریایی و آخرین فصل این کتاب، نتیجه گیری و پیشنهادها اختصاص یافته است. در این فصل ابتدا کمی راجع به

پیشینه جهانی شدن بحث شد، سپس به دزدی دریایی در قرن بیست و یکم پرداخته شده است و در نهایت پیشنهادها و راهکارهای پیشگیری از دزدی دریایی و نقش قوه قضائیه بحث شده است. در بخش پایانی این کتاب واژه نامه تخصصی تهیه و تنظیم شده است که برای خوانندگان مفید خواهد بود. در خاتمه لازم می‌دانم از جناب دکتر سید رضا حسینی که قبول زحمت فرمودند این کتاب را مورد بازخوانی قرار دادند صمیمانه تشکر نمایم. از زحمات امیر دریادار دوم مهرداد آل احمد و ناخدا یکم ستاد حسین خانزادی به خاطر راهنمایی‌ها و در اختیار گذاشتن برخی منابع نهایت سپاسگزاری را دارم و از جناب سرهنگ صمد عباسی به خاطر تسهیل در انتشار کتاب تشکر و قدردانی می‌نمایم. و در پایان از برادر ارجمند زارع مهدوی که قبلور بر این عسر کتاب را پذیرا شده‌اند نهایت سپاسگزاری را دارم. همچنین از همه خوانندگان محترم به خاطر برخی کاستی‌های مطالب در طول کتاب بوزش می‌خواهم.

غلامحسین بیابانی

زمستان ۱۳۹۲

